

อุดมการณ์ประชาธิปไตยของขบวนการประชาธิปไตยใหม่ :
แนวคิดสร้างสรรค์นิยม

Democratic Ideology of the New Democracy
Movement : Constructivism

สิรภพ ยูวะสุด*, โกวิท วงศ์สุรวัฒน์**

Siraphop Yuwasut*, Kovit Wongsurawat**

* นิสิตปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชารัฐศาสตร์ สาขาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

** รองศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตร

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง อุดมการณ์ประชาธิปไตยของขบวนการประชาธิปไตยใหม่ : แนวคิดสร้างสรรค์นิยม (Constructivism) ซึ่งงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาอุดมการณ์ประชาธิปไตยของขบวนการประชาธิปไตยใหม่ 2. เพื่อศึกษาขบวนการประชาธิปไตยใหม่กับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมผ่านแนวความคิดสร้างสรรค์นิยม ซึ่งงานวิจัยชิ้นนี้ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกในการเก็บข้อมูล จากสมาชิกกองเลขาธิการของขบวนการประชาธิปไตยใหม่ จำนวน 19 คน มีระยะเวลาในการศึกษาวิจัย ตั้งแต่เดือน มีนาคม พ.ศ. 2559 - เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2559

ผลการศึกษาพบว่า อุดมการณ์ประชาธิปไตยของขบวนการประชาธิปไตยใหม่นั้น ประกอบด้วยหลักสำคัญ 6 ประการ ได้แก่ 1. อำนาจอเป็นของประชาชน 2. สิทธิมนุษยชน 3. การใช้เหตุผลและขันติธรรม 4. การปกครองโดยเสียงส่วนใหญ่ 5. ฉันทามติ 6. กระบวนการประชาธิปไตย ส่วนในเรื่องการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ขบวนการประชาธิปไตยใหม่ตามแนวคิดสร้างสรรค์นิยมนั้น พบว่า วิถีชีวิต (Folkways) และจารีตประเพณี (Mores) ของสังคมไทยที่ผูกพันอยู่กับระบบศักดินา การใช้อำนาจอเบ็ดเสร็จเป็นอุปสรรคต่อการสร้างระบบประชาธิปไตย ขบวนการประชาธิปไตยใหม่จึงเกิดขึ้น เพื่อท้าทายคุณค่าเดิมๆ ของสังคม ด้วยการการริเริ่มสร้างสรรค์คุณค่าอันใหม่ ตามแนวทางประชาธิปไตย ผ่านการเคลื่อนไหวแบบขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมแนวใหม่ (New Social Movement) ที่มุ่งเน้นการต่อสู้ด้วยการแย่งชิงพื้นที่ทางความคิด บั่นทอนขอบธรรมของระบบเดิม ด้วยการเผยแพร่ชุดความรู้ ความจริง และการท้าทายอำนาจรัฐ นอกไปจากนี้ ผลแห่งการเปลี่ยนแปลงยัง พบว่า มันเกิดกลุ่มคนที่กล้าท้าทายสังคมมากขึ้น เกิดการรวมกลุ่มและเครือข่ายของคนที่ไม่เห็นด้วยกับคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้มีพื้นที่ที่แสดงออกทางเมือง ในสภาวะที่สังคมไม่สามารถแสดงออกได้ ซึ่งสะท้อนนัยยะบางประการที่บ่งชี้ว่า ประชาธิปไตยนั้นยังมีลมหายใจและรอคอยให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลง

คำสำคัญ : อุดมการณ์ประชาธิปไตย, ขบวนการประชาธิปไตยใหม่, แนวคิดสร้างสรรค์นิยม

Abstract

This Research, Democratic Ideology of the New Democratic Movement: Constructivism Concepts, aimed to study Democratic Ideology of the New Democratic Movement and to study Social change by Constructivism concepts to gather definition new democratic movements. This research was qualitative research. The research instrument was in - depth interview from 19 Members of the new Democratic Movement.

The results of the study showed that, Democratic Ideology of the New Democratic Movement, It consists of six principles: 1. popular sovereignty 2.human right 3.reason and toleration 4.majority rule 5. Consent 6. democratic process. In terms of social change the study has shown that norms of class society and patronage system hinder democracy. Because of these reasons, New Democracy Movement wish to reconstruct society to be democratic society through folkways and mores. New Democracy Movement distribute knowledge kits, spread the truth, and oppose the state power in correspondence with New Social Movement. This movement aims to expand space for expressing political opinions, to impede the state power, and to elevate a mindset of the people to be democratic. Another result of the social change study shows that the groups of people who disagree with National Peace and Order Maintaining Council (NPOMC) have space to express their opinions, which drives out fear in the people in the time that political movements are prohibited. Democracy is still breathing and waiting for society making a difference.

Keywords : Democratic Ideology, New Democracy Movement, Constructivism

ความสำคัญของปัญหา

ขัดแย้งทางการเมืองที่สะสมมาอย่างยาวนานของสังคมไทย นำมาสู่การประท้วงต่อต้านรัฐบาล โดยกลุ่มคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือ กปปส. ด้วยแผนดาวกระจายทั้งในเขตกรุงเทพและพื้นที่ใกล้เคียง ลูกหลานไปสู่ระดับภูมิภาค จนในที่สุดก็เกิดการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 โดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติหรือ คสช. เข้ายึดอำนาจการบริหารราชการแผ่นดิน แทนรัฐบาลที่มาจากประชาชน ประเทศตกอยู่ภายใต้กฎอัยการศึก สิทธิ เสรีภาพทางการเมืองถูกปิดรอน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปีพุทธศักราช 2550 ถูกแทนที่ด้วยรัฐธรรมนูญ ฉบับชั่วคราว ปีพุทธศักราช 2557 ซึ่งมาพร้อมกับอำนาจล้นฟ้า ตามมาตรา 44 ที่ให้อำนาจหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ สามารถกระทำการใด ๆ ก็ได้ ไม่ว่าจะเป็นการระงับ หรือปราบปรามการกระทำอันเป็นการบ่อนทำลายความสงบเรียบร้อยหรือความมั่นคงของชาติ ราชบัลลังก์ เศรษฐกิจของประเทศ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับชั่วคราว, 2557)

แต่อย่างไรก็ตาม การยึดอำนาจในครั้งนี้ ก็ยังมีเสียงเล็ก ๆ ของกลุ่มผู้ต่อต้านแทรกเข้ามาอยู่เป็นเนืองนิตย์ อาทิในเหตุการณ์ การชุมนุมนี้ว กิณแซนวิช หรือแม้กระทั่งการอ่านหนังสือนิยาม 1984 ของเอริค อาร์เธอร์ แบลร์ ในที่สาธารณะ กลายเป็นเรื่องต้องห้ามของสังคม และถือการต่อต้านคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ถูกคุกคามจากมาตราที่ 44 บางรายถูกขึ้นศาลทหาร ถูกจำคุก ถูกลิดรอนสิทธิทางการเมือง แต่การเคลื่อนไหวของกลุ่มผู้ต่อต้านการรัฐประหาร ก็ยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่อง ซึ่งกลุ่มที่มีความโดดเด่น และ ถึงว่าเป็นแกนนำหลัก ๆ ของการเรียกร้องประชาธิปไตย ได้แก่ กลุ่มดาวดิน นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งเป็นกลุ่มที่เรียกร้องความยุติธรรมให้แก่ชาวบ้านมาอย่างยาวนาน และเป็นกลุ่มยืนชูสามนิ้วต่อหน้า พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ตอนลงพื้นที่ในภาคอีสาน และอีกกลุ่มหนึ่ง คือ กลุ่มหน้าหอศิลป์กรุงเทพฯ นักศึกษาและนักกิจกรรม ที่เรียกร้องประชาธิปไตยในกรุงเทพ ซึ่งทั้งสองกลุ่มก็ยังคงเรียกร้องประชาธิปไตยจากรัฐบาลทหารเรื่อยมา จนถึงปัจจุบัน โดยรวมตัวกันในนาม

“ขบวนการประชาธิปไตยใหม่” ซึ่งได้แถลงการณ์แสดงจุดยืนทางการเมืองเรียกร้องประชาธิปไตย ตามหลักการ 5 ประการ ได้แก่ ประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน ความยุติธรรม การมีส่วนร่วม สันติวิธีต่อไปและถ้าคุณเห็นด้วยกับฉันเราคือเพื่อนกัน (แถลงการณ์ขบวนการประชาธิปไตยใหม่ ฉบับที่ 3: 27 มิถุนายน 2558)

การเคลื่อนไหวทางการเมืองของขบวนการประชาธิปไตยใหม่นั้น มีลักษณะเป็นการเคลื่อนไหวทางสังคมแนวใหม่ (New Social Movement) ที่มุ่งเน้นการแย้งชิงพื้นที่ทางความคิด การให้ความรู้ ความจริง การแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ และการท้าทายอำนาจรัฐนั้น กระตุ้นจิตสำนึกประชาธิปไตยให้แก่สังคมไทย และเตือนผู้ยึดอำนาจให้ตระหนักถึงการมีตัวตนความเป็นพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตย ที่สะสมกันมาอย่างยาวนานนับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 โดยการเคลื่อนไหวดังกล่าวนั้น สอดคล้องกับแนวคิดสร้างสรรค์นิยม (constructivism) ที่พยายามจะอธิบายโครงสร้างทางสังคมว่า บรรทัดฐาน ค่านิยม ความเชื่อที่เป็นที่ยอมรับของสังคมนั้น สามารถเปลี่ยนแปลงได้ โดยการริเริ่มสร้างสรรค์ของปัจเจกบุคคล เพื่อสร้างเป็นบรรทัดฐานใหม่แก่สังคม ดังนั้น วัฒนธรรมดั้งเดิมของสังคมไทยที่ผูกพันอยู่กับระบบอุปถัมภ์ การใช้อำนาจเบ็ดเสร็จ ซึ่งเป็นตัวขวางกั้นการเจริญเติบโตของประชาธิปไตยนั้น ก็สามารถเปลี่ยนแปลงได้เช่นกัน ดังที่ขบวนการประชาธิปไตยใหม่ ได้ต่อสู้เพื่อกระตุ้นจิตสำนึกประชาธิปไตยและทางคืนอำนาจที่ควรจะเป็นของประชาชนแก่สังคมไทย (Alexander Wendt, 2537)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาอุดมการณ์ประชาธิปไตยของขบวนการประชาธิปไตยใหม่ผ่านมุมมองแนวคิดสร้างสรรค์นิยม โดยใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) เพื่อสังเคราะห์อุดมการณ์ประชาธิปไตยและการเปลี่ยนแปลงบรรทัดฐานทางสังคม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์บริบททางการเมืองและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาอุดมการณ์ประชาธิปไตยของขบวนการประชาธิปไตยใหม่
2. เพื่อศึกษาขบวนการประชาธิปไตยใหม่กับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมผ่านแนวความคิดสร้างสรรค์นิยม

ขอบเขตและวิธีการวิจัย

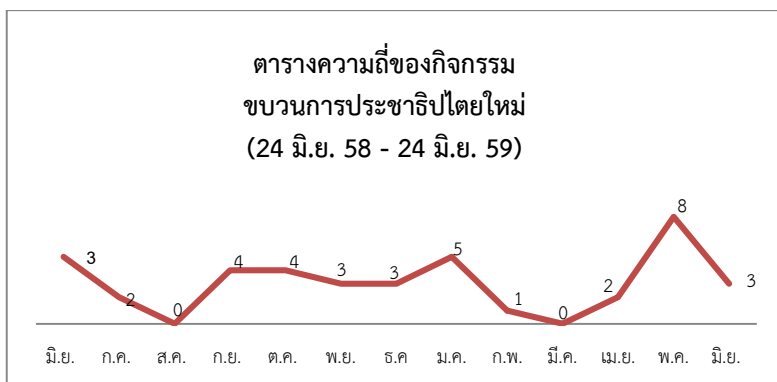
การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์เจาะลึก และนำเสนอในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ (analytical description) โดยมุ่งเน้นการศึกษาค้นคว้าอุดมการณ์ประชาธิปไตยของขบวนการประชาธิปไตยใหม่ และวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงทางสังคมผ่านมุมมองแนวความคิดสร้างสรรค์นิยม ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในศึกษานั้น ได้แก่ สมาชิกกองเลขาธิการของขบวนการประชาธิปไตยใหม่ จำนวน 19 คน โดยใช้ระยะเวลาในการศึกษาวิจัยตั้งแต่เดือน มีนาคม พ.ศ.2559 - เดือน กรกฎาคม พ.ศ.2559

ข้อมูลพื้นฐานของขบวนการประชาธิปไตยใหม่

ขบวนการประชาธิปไตยใหม่นั้น เป็นผลผลิตแห่งการปราบปรามผู้ชุมนุมของรัฐบาล (คณะรักษาความสงบแห่งชาติ) ที่บีบให้กลุ่มนักศึกษาและประชาชน ที่มีความแตกต่าง ทั้งแง่ของเป้าหมาย ความคิด หรือแม้กระทั่งการแสดงออกทางการเมือง ได้มารวมตัวกันเป็นขบวนการประชาธิปไตยใหม่ (วันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2558) เพื่อการสร้างพลังในเคลื่อนไหวทางการเมือง ในสภาวะสังคมไม่สามารถแสดงออกได้

ผ่านการจัดกิจกรรมโดย “กองเลขาธิการขบวนการประชาธิปไตยใหม่” ซึ่งทำหน้าที่ศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร โดยกองเลขาธิการขบวนการประชาธิปไตยใหม่นั้น มาจากการส่งตัวแทนของแต่ละกลุ่ม เข้ามาเป็นแนวร่วมในการออกแบบกิจกรรม ซึ่งในปัจจุบันสมาชิกกองเลขาธิการจะมีอยู่

ประมาณ 25 คน ซึ่งจากการติดตามการเคลื่อนไหวของขบวนการประชาธิปไตยใหม่ ตลอดระยะ 1 ปี (24 มิ.ย. 2558 – 24 มิ.ย. 2559) พบว่า กองเลขาธิการฯ ได้มีการ จัดกิจกรรมไปมากกว่า 38 ครั้ง โดยกิจกรรมส่วนใหญ่ เป็นการเคลื่อนไหวเชิง สัญลักษณ์และการจัดเสวนาให้ความรู้ ที่เน้นระยะสั้นและสนุก รวมทั้งทำทนายอำนาจ รัฐ โดยเฉพาะในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2559 นั้นมีการจัดกิจกรรมที่ต่อเนื่องหลายครั้ง เนื่องจากเดือนดังกล่าว เป็นเดือนครบรอบการรัฐประหาร 2 ปี ของคณะรักษา ความสงบแห่งชาติ

ภาพที่ 1 ความถี่ในการจัดกิจกรรมของขบวนการประชาธิปไตยใหม่

นอกจากนี้ การศึกษายังพบว่า แนวร่วมของขบวนการประชาธิปไตยใหม่ มีทั้งในรูปแบบกลุ่มและปัจเจกบุคคลที่เข้าร่วมกันจัดกิจกรรม ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ในรูปแบบกลุ่มนักศึกษานั้น มีมากกว่า 20 กลุ่มที่เคยจัดกิจกรรมร่วมกับขบวนการ ประชาธิปไตยใหม่ และเป็นเครือข่ายที่คอยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ตารางที่ 1 : แนวร่วมของขบวนการประชาธิปไตยใหม่

แนวร่วมของขบวนการประชาธิปไตยใหม่	
1. ประชาคมจุฬาเพื่อประชาชน (CCP)	2. ธรรมศาสตร์เสรีเพื่อประชาธิปไตย
3. เสรีเกษตรศาสตร์	4. เสรีนนทรี (ม.เกษตรศาสตร์)
5. ลูกชาวบ้าน (ม.บูรพา)	6. กลุ่มพรหมคีรี (ม.รามคำแหง)
7. กลุ่มพัฒนาราม-อีสาน (ม.รามคำแหง)	8. กลุ่มกล้าคิด (ม.รามคำแหง)
9. กลุ่มศึกษาปัญหาเสพติด (ม.รามคำแหง)	10. กลุ่มเสียงจากคนหนุ่มสาว (ม.รามคำแหง)
11. กลุ่มศึกษาปัญหาแหล่งเสื่อมโทรม (ม.รามคำแหง)	12. สมาชิกเสรีแห่งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อประชาธิปไตย
13. เสรีแม่โจ้	14. ดาวดิน (ม.ขอนแก่น)
15. ข้าวคูเกลื้อ (ม.ขอนแก่น)	16. พลเมืองคนรุ่นใหม่ (จ.ขอนแก่น)
17. พืราบขาว (ม.อุบลราชธานี)	18. รักประชาธิปไตย (ม.มหาสารคาม)
19. อาสาสมัครนักสิทธิมนุษยชน	20. สหพันธ์นิสิตนักศึกษาภาคอีสาน
21. สมาพันธ์นิสิตนักศึกษามุสลิมแห่งประเทศไทย	22. สหพันธ์นิสิตนักศึกษานักเรียน และเยาวชนแห่งประเทศไทย
23. สหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย	24. ประชาธิปไตยศึกษา

ผลการวิจัย

1. อุดมการณ์ประชาธิปไตยของขบวนการประชาธิปไตยใหม่

จากการศึกษา โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก สมาชิกของกองเลขาธิการของขบวนการประชาธิปไตยใหม่ ผู้วิจัยสามารถจำแนกองค์ประกอบอุดมการณ์ประชาธิปไตยที่ขบวนการประชาธิปไตยใหม่ ให้ความสำคัญและยึดถือเป็นหลักการในการเคลื่อนไหวทางการเมืองได้ 6 ประการดังนี้

1.1 อำนาจอเป็นของประชาชน (popular sovereignty) หมายถึงประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอสูงสุดในการปกครองรัฐหรือมอบให้ผู้อื่นเป็นผู้ใช้อำนาจอแทน (โกวิท วงศ์สุรวัฒน์. 2534 : 51) หลักการนี้ถือเสมือนหัวใจของของระบบประชาธิปไตย และถูกพูดถึงโดยขบวนการประชาธิปไตยใหม่อยู่เสมอ ตั้งแต่การก่อตั้งขบวนการฯ จนไปถึงการเคลื่อนไหวเรียกร้องประชาธิปไตยคืนจากรัฐบาลคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เหตุที่เป็นเช่นนี้ เพราะ หลักการอำนาจอเป็นของประชาชน นั้น เป็นหลักการที่สร้างความชอบธรรมให้แก่ประชาชนที่ต้องมีอำนาจอเหนือรัฐบาลของตนเอง และรัฐบาลจะต้องมาจากเลือกของประชาชน

1.2 สิทธิมนุษยชน (human right) หลักการที่ว่าด้วยสิทธิมนุษยชนนี้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดแนบแน่นอยู่กับระบบประชาธิปไตย อันเนื่องมาจาก รากฐานของหลักการดังกล่าว ถูกพัฒนามาจากแนวคิด สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของปัจเจกบุคคล ซึ่งเป็นเสรีประชาธิปไตย แนวคิดนี้จึงองค์ประกอบพื้นฐานของอุดมการณ์ประชาธิปไตย (สมเกียรติ วันทะนะ. 2544 : 254-256) ซึ่งครอบคลุมสิทธิเสรีภาพ ขั้นพื้นฐานที่มนุษย์พึงได้รับอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม ในฐานะที่เกิดมาเป็นมนุษย์ไม่ว่าจะมีความแตกต่างกัน ทั้งในเรื่องกายภาพหรือความคิดความเชื่อ รวมไปถึงฐานทางเศรษฐกิจโดยหลักสิทธิมนุษยชนนั้นปรากฏอยู่ใน “หลักการกำป็น 5 ประการ” ของขบวนการประชาธิปไตยใหม่ และเป็นแนวทางอย่างหนึ่งที่ขบวนการประชาธิปไตยใหม่ใช้เคลื่อนไหวทางการเมือง โดยถือว่าหลักการดังกล่าว เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ในการมีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะ ทั้งในแง่การพูด การคิดและการสมาคมและประชาชนจะต้องได้รับความเสมอภาคเมื่ออยู่ต่อหน้ากฎหมาย

1.3 การใช้เหตุผลและขันติธรรม (Reason and Toleration) ถือได้ว่าเป็นเครื่องหมายและหลักการของความศรัทธาในตัวมนุษย์ที่สามารถใช้เหตุผลและอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะการใช้เหตุผล (Reason) เป็นหลักที่

มนุษย์สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน (จรรยา สุภาพ. 2522: 271) ซึ่งถือว่าเป็นกลไกที่ชาญฉลาดที่สุด ที่จะทำให้สังคมบรรลุเป้าหมายรวมกันได้ และเมื่อรวมกับหลักขันติธรรม (Toleration) ซึ่งหมายถึง ความใจกว้างและความอดทนต่อความคิดเห็นของผู้อื่นที่อาจแตกต่างจากตนได้อย่างสันติ (ศึกฤทธิ์ ปราโมช 2534: 293) ทั้งสองสิ่งนี้จึงเป็นเสมือนหลักประกันเสรีภาพส่วนบุคคลและเปิดโอกาสให้สังคม มีความหลากหลายทางความคิดในลักษณะสังคมพหุนิยม ซึ่งหลักการใช้เหตุผลและขันติธรรมถือเป็นเครื่องมือหนึ่ง ที่ของขบวนการประชาธิปไตยใหม่ใช้เป็นช่องทางในการเชื่อมโยงเครือข่ายต่างๆ ที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยเข้ามาแลกเปลี่ยนพูดคุยกันด้วยเหตุผล เพื่อแสวงหาจุดรวมและสว่นจุดต่าง หลักการนี้จึงเป็นจุดแข็งอย่างหนึ่งของขบวนการฯ ที่ทำให้ขบวนการประชาธิปไตยใหม่ได้เครือข่ายจากหลากหลายรูปแบบ

1.4 การปกครองโดยเสียงส่วนใหญ่ (Majority Rule) คือข้อยุติความขัดแย้งที่ตัวอย่างหนึ่งในการปกครองแบบประชาธิปไตย การยึดถือหลักเสียงข้างมาก ในการตัดสินใจกำหนดทิศทางของประเทศ แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องให้ความสำคัญเสียงส่วนน้อยตามกฎหมายมิให้ถูกกดขี่อย่างผิดทำนองคลองธรรม (โกวิท วงศ์ สุรวัฒน์. 2534 : 52) หลักการการปกครองโดยเสียงส่วนใหญ่ จึงถือเป็นหลักการอย่างหนึ่งที่ขบวนการประชาธิปไตยใหม่ให้ความสำคัญและยอมรับในฐานะกฎกติกาของสังคม

1.5 ฉันทานุมัติ (Consensus) หรือ การยินยอมพร้อมใจของประชาชนที่จะถูกปกครอง (สมเกียรติ วันทะนะ. 2544 : 256) ซึ่งหลักประกันว่าอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศนั้น ต้องเป็นของประชาชน ประชาชนต้องเป็นผู้ยินยอมมอบอำนาจให้แก่ บุคคลในการบริหารจัดการรัฐและต้องมีสิทธิที่จะเปลี่ยนแปลงคณะผู้ปกครองที่ไม่ชอบธรรมตามหลักกติกาของระบบประชาธิปไตย ดังคำกล่าวที่ว่า “ผู้ปกครองที่ไม่ได้รับคำยินยอมจากผู้ใต้ปกครอง ย่อมไม่ใช่ผู้ปกครองและการปกครองนั้นย่อมไม่มีวันสงบสุข” หลักการดังกล่าวแสดงผ่านการเคลื่อนไหวของขบวนการประชาธิปไตยใหม่ ที่ปฏิเสธคำสั่งของคณะรักษาความสงบสุขแห่งชาติ (คสช.) ในทุกกรณี เพราะถือว่าคำสั่งของคณะรักษาความสงบสุขแห่งชาติ (คสช.) ไม่ใช่กฎหมายที่มาจากกรณียินยอมพร้อมใจของประชาชนตามกระบวนการและกติกาที่ถูกต้องของประชาธิปไตย

1.6 กระบวนการประชาธิปไตย (Democratic Process) ถือเป็นหลักการที่มีความสำคัญในแง่ของวิธีการที่ทำให้มนุษย์สามารถแสวงหา ความเห็น

พ้องต้องกันทางการเมือง (จรรยา สุภาพ 2522: 269) โดยใช้เหตุผลและความใจกว้างที่ต้องอดทนต่อความคิดเห็นของผู้อื่นที่แตกต่างได้ ซึ่งขบวนการประชาธิปไตยใหม่นั้นมองว่า หลักการนี้ เป็นสิ่งจำเป็นที่สังคมประชาธิปไตยจะต้องมี เพื่อเป็นกลไกในการแข่งขันและตัดสินใจที่ถูกต้องรับในสากล ว่าเป็นเครื่องมือที่ให้ประชาชนสามารถบรรลุข้อตกลงร่วมกันได้อย่างสันติ

2. ขบวนการประชาธิปไตยใหม่กับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมตามแนวคิดสังคมนิยม

2.1 ความคิดที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงบรรทัดฐานทางสังคม สิ่งนี้เกิดขึ้นจากวิถีชีวิต (folkways) และจารีตประเพณี (mores) ของสังคมไทยนั้น ไม่สอดคล้องต่อระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย ที่ให้ความสำคัญกับ เสรีภาพ ความเสมอภาคและเท่าเทียมกันของมนุษย์ กล่าวคือ คุณค่าและหลักคิดจากระบบศักดินา การใช้อำนาจเบ็ดเสร็จ การมีอภิสิทธิ์ ยังคงมีอิทธิพลต่อสังคม จนทำให้คุณค่าของระบบประชาธิปไตย มีอาจหยั่งรากในวิถีชีวิตของประชาชนได้เพียงพอ และด้วยเหตุนี้เอง ขบวนการประชาธิปไตยใหม่ จึงถือกำเนิดขึ้น เพื่อท้าทายคุณค่าเดิมๆ ของสังคม ด้วยการการริเริ่มสร้างสรรค์คุณค่าอันใหม่ตามแนวทางประชาธิปไตย

2.2 วิธีการในการเปลี่ยนแปลงบรรทัดฐานทางสังคม คือการให้ความรู้ความจริงและท้าทายอำนาจรัฐ ผ่านการเคลื่อนไหวแบบขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมแนวใหม่ (new social movement) ที่มุ่งเน้นการต่อสู้ด้วยการแย่งชิงพื้นที่ทางความคิด บั่นทอนขอบธรรมของระบบเดิมที่ดำรงอยู่ โดยเฉพาะการลดความชอบธรรมของอำนาจรัฐของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) และยกระดับจิตสำนึกของประชาชน ด้วยการสร้างคุณค่าแบบประชาธิปไตย เพื่อทำให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างใดอย่างหนึ่ง

2.3 ผลผลิตแห่งการเปลี่ยนแปลงบรรทัดฐานทางสังคม พบว่า ขบวนการประชาธิปไตยใหม่นั้น มีรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลาย ตั้งแต่การณรงค์ประท้วง การต่อต้านเชิงสัญลักษณ์ การเผยแพร่ข่าวสารทั้งสื่อกระแสหลักและโซเชียลมีเดีย การจัดสัมมนาให้ความรู้ และความพยายามตรวจสอบอำนาจภาครัฐสิ่งต่างๆ เหล่านี้ มันคือการท้าทายและบั่นทอนอำนาจเบ็ดเสร็จของรัฐ (คณะรักษาความสงบแห่งชาติ) ซึ่งตลอดระยะเวลาในการเคลื่อนไหวของขบวนการฯ นั้น มันทำ

ให้สังคมเกิดคนที่กล้าท้าทายสังคมมากขึ้น เกิดการรวมกลุ่มเป็นเครือข่ายของผู้คนจำนวนหนึ่ง ที่ไม่เห็นด้วยกับคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้มีพื้นที่แสดงออกทางเมือง ในสถานะที่สังคมไม่สามารถแสดงออกได้

นอกจากนี้ การเคลื่อนไหวของขบวนการประชาธิปไตยใหม่ ยังสะท้อนนัยยะที่สำคัญทางสังคมประการหนึ่งนั่นคือ ประชาธิปไตยยังมีลมหายใจ และรอคอยให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลง ดังคำพูดของ รังสิมันต์ โรมและชนกนันท์ ทรัพย์ สมาชิกกองเลขาธิการขบวนการประชาธิปไตย ที่กล่าวไว้เสมอๆ ว่า “ประชาธิปไตยล้มได้หลายครั้ง แต่เผด็จการล้มได้ครั้งเดียว”

อย่างไรก็ตามเปลี่ยนแปลงบรรทัดฐานทางสังคมจากชุดความเชื่อหนึ่งไปสู่อีกชุดความเชื่อใหม่ได้นั้น ก็ต้องเกิดจากการยอมรับของสังคม ซึ่งมีเงื่อนไขต่างๆ มากมาย อาทิ ความสัมพันธ์ทางสังคม พฤติกรรมของตัวแสดง ดังที่แนวคิดสร้างสรรค์นิยม(Constructivism) ได้อธิบายไว้ว่า “โครงสร้างทางความคิดและกระบวนการทางสังคม ส่งผลให้สภาพแวดล้อมมีอิทธิพลต่อสมาชิกในสังคม แต่ขณะเดียวกันสมาชิกเองก็ย่อมมีอิทธิพลต่อการสร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้เช่นกัน” (Alexander Wendt, 1994: 385 - 387) ดังที่ขบวนการประชาธิปไตยใหม่ พยายามเปลี่ยนแปลงชุดความเชื่อเดิมๆ ของสังคม ที่อิงอยู่กับระบบศักดินา การใช้อำนาจเบ็ดเสร็จ ด้วยการสร้างชุดความเชื่อใหม่ๆ ตามแนวทางประชาธิปไตยขึ้นมาแทนที่

ข้อเสนอแนะ

สำหรับผู้สนใจศึกษาการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างทางสังคม หรือ บริบทของสังคมและบรรทัดฐานทางสังคมนั้น สิ่งที่สำคัญประการหนึ่งคือ ทฤษฎีที่น่าสนใจ วิเคราะห์ ซึ่งแนวคิดสร้างสรรค์นิยม (constructivism) ถือได้ว่าเป็นแนวคิดที่ค่อนข้างใหม่ สำหรับการใช้อธิบายการศึกษาในทางรัฐศาสตร์ของไทย โดยเฉพาะแนวคิดดังกล่าวนี้ มุ่งที่จะอธิบายความจริงของสังคมที่มนุษย์สร้างขึ้น และความจริงของสังคมนั้นจะคงอยู่ได้หรือถูกเปลี่ยนแปลงไป ก็ขึ้นอยู่กับการให้คุณค่าของสมาชิกในสังคม (อรุณี สัตยวิเศษ, 2557: 482) อย่างไรก็ตามแนวความคิดนี้มีสิ่งที่น่าสนใจและเหมาะที่จะใช้วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เพราะแนวคิดสร้างสรรค์นิยม

(constructivism) ไม่ได้มุ่งเน้นการอธิบาย วัตถุ (material) หรืออำนาจแบบที่ทฤษฎีอื่น กล่าวถึง หากแต่เป็นเรื่องของความเชื่อของสังคม ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแสดง (นรุตม์ เจริญศรี, 2556: 195) ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการสร้างความเข้าใจ ความสลับซับซ้อนของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม จึงเห็นควรว่าแนวคิดสร้างสรรค์นิยม (constructivism) น่าจะมีการนำไปใช้ศึกษาตัวแสดงในบริบทอื่นๆ ให้ยิ่งมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- โกวิท วงศ์สุรวัฒน์. (2534). รัฐศาสตร์และการเมือง. กรุงเทพมหานคร : ตะเกียง.
- ขบวนการประชาธิปไตยใหม่. (2558). แฉการฉ้อโกงขบวนการประชาธิปไตยใหม่ ฉบับที่ 3. เข้าถึงได้จาก <https://ndmth.org/2015/06/แฉการฉ้อโกงขบวนการประชาธิปไตย-3/>. [2558, กรกฎาคม 7]
- จรรยา สุภาพ. (2522). หลักรัฐศาสตร์ฉบับพื้นฐาน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิชย์.
- นรุตม์ เจริญศรี. (2556). ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ. เชียงใหม่: ปิ๋ก ก๊อปปีปรินซ์.
- ศีกฤทธิ์ ปราโมช. (2521). ฉากญี่ปุ่น. กรุงเทพมหานคร: ก้าวหน้าการพิมพ์
- สมเกียรติ วันทะนะ. (2544). อุทกการณ์ทางการเมืองร่วมสมัย. นครปฐม : โรงพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมและฝึกอบรมการเกษตรแห่งชาติ.
- สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ. (2558). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 และประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติในส่วนที่เกี่ยวกับงานของศาลรัฐธรรมนูญ. กรุงเทพมหานคร : บริษัท พี. เพรสจำกัด
- อรุณี สันติวิทย์. (2557). “ญาณวิทยาของสังคมศาสตร์.” วิทยาสารเกษตรศาสตร์ : สังคมศาสตร์. 35 (3): 472-487
- Wendt, Alexander. (1994). “Collective Identity Formation and the International State.” American Political Science Review. Vol. 88 (2), 384 - 396